

Terveydensuojelun valvontasuunnitelman toteutuminen

Suunnitelmallinen valvonta ja näytteenotto

Terveydensuojelun valvontasuunnitelmassa oli vuodelle 2025 suunniteltu yhteensä 238 tarkastusta. Suunnitelmallisista tarkastuksista toteutui 152 tarkastusta eli 64 %. Suunnitelmalliseen valvontaan kuuluu myös uusinta- ja aloitustarkastukset. Kohteita, joille annettiin C-arvosana eli korjattavaa oli yhteensä 13. Syyt uusintatarkastusten tarpeeseen liittyivät muun muassa ilmanvaihtoon, sisäilmaongelmiin sekä tilojen siivoukseen, kuntoon ja riittävyteen. Toteutuneiden tarkastusten lukumäärät valvontakohdetyypeittäin on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Suunnitelmallisten tarkastusten toteutuminen valvontakohdetyypeittäin

Valvontakohdetyyppi	Suunnitellut tarkastukset, lkm	Toteutuneet tarkastukset, lkm
Majoitustoiminta	13	2
Kuntosali tai liikuntatila	11	6
Yleinen sauna (pääasiallinen käyttötarkoitus)	2	2
Kylpylä, uimahalli tai muu yleinen allas	7	4
Uimaranta	46	46
Päiväkoti	19	19
Lasten ja nuorten kokoontumiseen liittyvä toiminnan järjestämispaikka	13	4
Koulu, oppilaitos tai muu opetuksen järjestämispaikka	25	16
Jatkuvaa hoitoa antava sosiaalihuollon toimintayksikkö	27	14
Solarium, ihoa rikkova toiminta ja kauneushoitola	32	20
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (1352/2015)	28	18
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (401/2001)	4	1
Tukkuvesilaitos	1	0
Talousveden käyttö osana julkista tai kaupallista toimintaa	10	0
Yhteensä	238	152

Terveydensuojelulain mukaisia toiminnan aloitus-, lopetus- tai olennainen muutos -ilmoituksia käsiteltiin 66. Ilmoituksen käsittely tarkoittaa todistuksen laatimista ja tietojen kirjaamista valtakunnalliseen valvontatietojärjestelmään. Tarvittaessa ilmoituksen käsittelyn yhteydessä tehdään tarkastus. Lisäksi käsiteltiin yksi talousvettä toimittavan laitoksen muutoshakemus, josta annettiin päätös.

Valvontasuunnitelman mukaisia näytteitä otettiin 313 talousvesinäytettä, 149 uimarantavesinäytettä ja 309 uima-allasvesinäytettä. Luvuissa on mukana suunnitelman mukaiset näytteet, uusintanäytteet ja terveyshaittaepäilynäytteet. Näytteenottoa suorittavat ympäristöterveyden viranhaltijat, toiminnanharjoittajat itse sekä ulkopuoliset sertifioidut näytteenottajat.

Muu kuin suunnitelmallinen valvonta ja ennaltaehkäisevä terveydensuojelutyö

Terveyshaittaepäilyilmoituksen perusteella tehdyt tarkastukset ohittavat suunnitelmalliset tarkastukset priorisoinnissa, sillä niiden taustalla voi olla mahdollinen terveyshaitta. Kaikki terveyshaittailmoitukset arvioitiin ja selvitettiin, ylittykö tarkastuskynnys. Yleisimmät yhteydenottojen perusteella tehdyt tarkastukset liittyivät asumisterveyteen, kuten asunnon sisäilmaongelmiin tai siivottomuuteen. Terveyshaittaepäilyjen tai muiden yhteydenottojen perusteella tehtiin yhteensä 34 tarkastusta, joista 27 oli asunnontarkastuksia.

Talousveden häiriötilanteet on hoidettava välittömästi ja ne aiheuttavat työmäärän äkillistä lisääntymistä ja johtavat terveydensuojelussa aina työtehtävien uudelleenjärjestelyyn. Vuonna 2025 talousveden häiriötilanteita oli poikkeuksellisen paljon. Kahden kunnallisen vesilaitoksen alueelle annettiin talousveden keittokehotus. Toisessa tapauksessa kehotus johtui vesitornista löytyneistä suolistoperäisistä mikrobeista ja toisessa runkovesijohdon rikkoutumisesta. Talousveteen liittyviä häiriötilanteita oli poikkeuksellisen paljon myös kohteissa, joissa talousvettä käytetään osana kaupallista tai julkista toimintaa. Näistä tapauksia, joissa ohjeistuksen ja neuvonnan lisäksi päädyttiin antamaan talousveden keitto- tai desinfiointikehotus, oli yhteensä viisi.

Kesän 2025 uimakauden aikana yhdellä uimarannalla annettiin kehotus välttää uimista uimavesinäytteen toimenpiderajan ylityksen seurauksena. Toimenpiderajan ylitys uimarannalla johtui todennäköisesti jätevedenpuhdistamon ohijuoksutuksista.

Terveydensuojeluviranomaiselta pyydetään lausuntoja erilaisista elinympäristöterveyteen sekä terveydensuojeluun liittyvistä aiheista. Lausuntopyyntöihin perehdyttiin ja arvioitiin, onko niihin tarpeen antaa lausuntoa. Ympäristönsuojelulain mukaisiin lupiin ja ilmoituksiin liittyviä lausuntoja annettiin yhdeksän, kaavalausuntoja kolme, rakennuslupalausuntoja yksi ja muita muun muassa vesihuoltolaitosten toiminta-alueisiin, jätehuoltomääräyksiin sekä vesijohto- ja viemäriverkoston vapautushakemuksiin liittyviä lausuntoja yhteensä 14.

Ympäristöterveystarkastajat osallistuivat asiantuntijoina sisäilmatyöryhmien säännöllisiin tapaamisiin, joissa käsiteltiin muun muassa kuntien käyttämissä kiinteistöissä havaittuja sisäilmaongelmia. Haittaeläimiin liittyen tehtiin yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa ja annettiin ohjeistusta sekä neuvontaa kiinteistöjen omistajille.

Terveydensuojelun valvontaohjelman mukaiset painopisteet

Valtakunnallisen terveydensuojelun valvontaohjelmakauden 2025-2028 painopistealueina ovat talousvesivalvonnan uudet sisällöt, osaaminen ja paikalliset tarpeet viranomaisvalvonnassa sekä valmius ja varautuminen terveydensuojelussa.

Talousvesivalvontaan liittyen osallistuttiin talousvesivalvonnan säännöllisiin yhteistyöpalaveriin, kuten Hämeen vesitiimiin ja ELY-keskusten organisoimiin seudullisiin vesihuollon seurantaryhmiin. Vesilaitosten koko vedentuotantoketjua koskevien riskienhallintasuunnitelmien tarkistaminen ja valvontatutkimusohjelmien päivittäminen aloitettiin ja työtä jatketaan koko valvontaohjelmakauden ajan. Ensisijaisten tilojen ohjausta ja neuvontaa jatkettiin ja tilojen omistajia kannustetaan tekemään vesilaitteistojen riskinarviointeja jo ennen siirtymäajan päättymistä 2029.

Ympäristöterveystarkastajia osallistui tehtävienjaon mukaisesti ympäristöterveydenhuollon vuosittaisiin koulutuksiin sekä sisäilmastoseminaariin. Meluun ja ilmanvaihtoon liittyen osa viranhaltijoista kävi laajemman koulutuskokonaisuuden. Lisäksi osallistuttiin etenkin ohjaavien viranomaisten järjestämiin valvonnan eri osa-alueiden täsmäkoulutuksiin, kuten aluehallintoviraston järjestämiin sisäilmastoklinikoihin sekä turinatuokioihin. Vuoden 2025 aikana selvitettiin valvontayksikön käytössä olevien mittalaitteiden riittävyyttä ja ajantasaisuutta.

Valmiuteen ja varautumiseen panostettiin laatimalla täysin päivitetty talousveden häiriötilannesuunnitelma. Lisäksi osallistuttiin ympäristöterveyden yhteiseen valtakunnalliseen valmiusharjoitukseen.